

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An possit quis frui privilegiis Bullæ Cruciatæ, si sciat amicum pro illo singulis annis illam accipere, antequam certior fiat de Bulla suo nomine accepta? Et an sœculares Sacerdotes, & etiam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](#)

RESOL. VII.

An p[ro]p[ter]e quis frui privilegiis Bulla Cruciate, si sciat anum pro illo singulis annis illam accipere, anteaquam certior sit de Bulla suo nomine accepta?

Et si secularis Sacerdos, & etiam Regulares possit comedere oua, & laeticinia in Dominicis Quadragesimæ ferme Bullam Cruciatæ?

E quid dñe dñe dñe Bulla?

Et ducet posse Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, &c. existentes in Regnis Hispania, sumendo Bullam ordinariam Cruciate comedere oua, & laeticinia in diebus Dominicis Quadragesimæ, & sumendo diem extraordinariam Bullam laeticiniorum possum cum illa concedere singulis diebus Quadragesimæ, demptis aliquibus, prout in dicta Bulla habetur. Ex p[ro]p[ter]e 8. & M[od]ic. 8. c[ap]l. 14.

Olim affirmatiue respondi, sed nominatum oportet me negatiuam sententiam tenet Magister Gallego in Bull. Cruc. cap. 14. claus. 14. dub. 180. sicut sic est: [La] secunda sententia que tengo por cierta en la cedula, que ninguno puede vivir seguramente de las facultades, y privilegios que concede la Bula, sino tiene uno cierto de que se la han tomado, porque en negocio de tanta importancia como es la absolucion de las conuictas, y pecados referuados, &c. no basta el genero de certeza moral, que se la toman todos los años, y que el amigo le dio palabro de tomarsela, porque esta vida està fugeta a varias contingencias, y prueba el Padre, su amigo morir, o estat muy enfermo, o defadarte entomarsela, o olvidarse: y assi no teniendo de hecho la Bula, o noticia de que se la han tomado, se puede decir, que puede el confessor absolucionar por ella, pues no sabe de cierto que tenga tal satisfaccion, porque para cosa tan graue en que le da satisfaccion el Papa para absolver, y comutar votos, &c. es necesario saber que tiene iurisdiccion, y facultad para ello: y assi no basta la costumbre de que se la toman cada año estando ausente, ni palabro del amigo que se lo prometio, porque todo esto no es infallible, y cierto, sino muy falible, y incierto sugeto (comemos dicho) a las varias contingencias, y suerte desta miserable vida. Ita ille.

2. Sed ego non recedo à sententia quam docui, & quam me citato teneat Pater Escobar in theol. moral. lib. 7. c[ap]l. 28. prob[lem] 1. num. 466. & me citato Pater Mendo in Bull. Cruc. disp. 2. cap. 1. num. 3. utrum praedictissimi Theologii inclite Societatis Iesu, quibus sedde etiam me citato Ioannem de Soria in ep[istola] sententiarum par. 1. tract. 1. sect. 1. disp. 8. in principio & terminum in Pratt. Confess. tract. 7. cap. 1. §. 8. n. 1. vobis ait: [El que sabe que su Padre o amigo le toma cada año la Bula, puede gozar de sus priuilegios, aunque toda via no le ayan avisado, de como la toman:] Quia sufficit haec certitudo moralis. Lo mismo defende Villalobos, del que se partiò del lugar donde se toma la Bula, y le prometió una in fide digna, que la tomaría por el publicarse. Ita ille.

3. Nec obstat quod ait Trullench, & Magister Gallego, tam certitudinem non esse sufficientem in re tacti momenti, et que incertam eam presumptionem in re, que concinet materialm sacramentorum, eò quod potest aliquod impedimentum accidisse, mortis, morbi, aut similiis accipientibus Bullam alii annis. Addicte si Episcopus quotannis soleat facultatem nichil praebere ad absoluendum à reseruac[i]o[n]e, & sum moraliter certus, eam dennò fore concessurum: tamen quia potest mutare consilium, me non posse absolvere, donec de conci[en]tione constet, ergo nec Concessus per Bullam, donec de eius acceptance li-

quescat. Non, inquam, hoc obstar, nam ea est certitudo moralis iam accepta Bullæ non sola presumptio accipienda, sicut est presumptio concedenda ab Episcopo licentia absoluendi à reseruatis, s[ed] enim est certitudo moralis licentiae iam concessæ idem diccerem de ea, parem ob rationem: & quamvis res sit grauissima, ea certitudo sufficiens est, homines quippe prudenter operantur, dum eis de aliqua re ita liquet, vt in moralibus nequeat maior esse certitudo, nec moraliter sit periculum, quod fallantur: curandum tamen est, vt talis sit certitudo, quæ periculo falsitatis nisi ob rarum contingens, & moraliter non evitens, minimè exponatur. Si enim talis certitudo non sit, assentior contrariis Auctoribus: & quidem si quis seruo fidelis commendasset acceptiōnem Bullæ, posteaque ab eo accidisset, iam eis acceptam, & obseruatam, quamvis ipse non eam physice acciperet, nec videret, nemo inficias ibit post eius privilegiis gaudere; & tamen solā habet certitudinem moralem, in quo casu instantur argumenta contraria. Certitudo igitur moralis, qua sufficiens est ad iurandum assertiu[m] aliiquid, non est, cur in praesenti non sufficiat. Non tamen sat est probabilitas moralis; licet enim possit quis se conformare opinioni probabili; non datur opinio probabilis in hoc, quod sola cum probabilitate morali exposita moraliter periculo falsitatis acceptiōnis Bullæ, possit quis illa gaudere, opinio enim benignior exigit certitudinem moralem, quæ non paritur ex rationibus moraliter probabilitibus, sed moraliter certis. Hæc omnia Pater Mendo.

4. Et hanc opinionem docet Escobar procedere, si experimento vita, aut alterius anni experientia, propinquum, aut amicum meo nomine Bullam accipere, ad priuilegiorum usum sic me gererem, ac si Bulla meas perueniasset ad manus; quia experientia illa certitudinem moralem efficit, quæ ad moralia sufficit.

5. Sed vt verum fatear ego non assentior viro amissimo quoad experimentum tantum ynius anni, nam requiro ad minus experimentum duorum annorum.

6. Notandum est hic obiter, Ioannem de Soria vbi sup. docere quod non possunt condemnari illi qui in diebus Dominicis Quadragesimalibus absque Bulla laeticinia manducant: quia secundum ius communie dies Dominicæ, non appellantur dies Quadragesimales. Idem dicendum de Regularibus, & Presbyteris secularibus. Hanc sententiam probabilem esse existimat Escobar loc. cit. lib. 7. sect. 2. cap. 31. prob[lem] 16. num. 502. imo illam tanquam probabiliorem tenet Andr. Mendo vbi sup. in Bull. Cruc. disp. 18. cap. 1. num. 26. & 29. vbi sic ait: Ut autem ad questionem redeamus, censeo, tertiam sententiam esse veritatem magis conformem, tutamque in praxi. Quippe in Bulla Latina, postquam concessum est priuilegium ad edendam oua, laeticinia temporibus ieiuniorum, etiam Quadragesimalibus, ab hoc priuilegio excipiuntur Praelati presbyteri, & regulares, at priuilegium dumtaxat conceditur ad dies ieiuniorum; ergo quia in diebus non ieiunij nullo opus est priuilegio; huiusmodi autem sunt Dominicæ Quadragesimæ, igitur in eis absque priuilegio, aut Bulla omnes indiscriminatim possunt edere oua, & laeticinia; cum in illis diebus non ieiunij nulla sit in iure communi prohibitio, ut supra dicebamus.

7. Aduersantis sententia fundamentum est; quia in Bulla Hispana excipiuntur Praelati, Presbyteri, & Regulares à priuilegio vescendi ouis, ac laeticiniis, en quanto à los dias de Quaresma; Dies autem Quadragesimæ sunt Dominicæ. Quod inde confirmatur, quia olim assertebatur in ea Bulla prædictos excipi à priuilegio præfato in ieiuniis Quadragesimæ; postea-

que

Sup. hoc inf.
in tr. 6. Ref.
§2. §. vlt. &
in Ref. §3. §.
Conf. man-
tut. & in
Ref. §4. &
§2. cursim
in §. vlt. ad
med. à vers.
Imo. & pro
Regularibus
contentis à
lin. 6. huius
s[ecundu]s inf.
doctrin. §.
Quod autem
huius Ref.
& Resolu-
tionum eius
anor.

que fuit emendatum à Commissario, qui de hoc Pontificem consultit, & apposuit loca ieiuniorum Quadragesima, dies Quadragesima, que vox amplius extendit. Utterius confirmo; quia idem declarasse Pontificem in Bulla speciali, & in ea statuisse Dominicis Quadragesimæ ceteris diebus eiusdem Quadragesima fore apud merendas quoad abstinentiam ab ovis, & laeticiinis, testatus est mihi vir doctus, & grauis qui Bullam legisse affirmauit.

7. Nihilominus standum est nostræ assertioni, & dicen lo pro eodem lumi in Bulla Hispanæ dies Quadragesimæ, ac ieiuniu Quadragesimalia; quæ acceptio conformis est iuri, in quo Dominicæ Quadragesima non comprehenduntur sub diebus Quadragesimæ: *inxta c. Quadragesima, de confec. diff. 5.*

8. Dcnde vt saepè monuimus, substantia verborum Bullæ Latinae n utari nequit à commissario, esto possit declarari, si dubius; non autem est dubia in hoc puncto, vt ex verbis illatis patet. Nec sufficit, ita declarasse Pontificem consultum, si authenticè non conflict de ea declaratione, vt docent Trullen. Diana, & alii; non autem sic constat. Similiter Bulla, aut Breue, quod assentitur fuisse denuo expeditum declarans, dies Dominicæ Quadragesimæ annumerandas eflie ieiuniu diebus quoad abstinentiam ab ovis, & laeticiinis, publicatum sanè non est, nec authenticè de eo constat, & post non exiguum sollicitudinem nec inuenire illud potui, nec notitiam illius esse vulgatam, compperi. Si ergo de illo certum constiterit, omnino ei erit standum? sicut, & consuetudini, si contraria detur legitimè præscripta. Hucusque Pater Mendo.

9. Sed ego hanc sententiam semel, & iterum improbavi, & hic Romæ non admittitur, & scio ex ordine Sacrae Congregationis indicis fuisse in libro cuiusdam Authoris deletam, qui postea folio recusata, it me citato, sententiam quam antea docuerat. Nemo itaque potest in diebus Dominicis quadragesimæ edere oua, & laeticiinia absque Bulla Cruciate.

10. Quod autem Sacerdotes etiam Regulares possint comedere in diebus Dominicis Quadragesimæ, oua, & laeticiinia sumentes Bullam Cruciate, & docet me citato Magister Gallego *vbi sup. dub. 49.* & me citato P. Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 3. sect. 6. n. 58. cum 63.* & me citato Marcus Serius *in Bull. Cruc. disp. 1. diff. 7. §. 5. g. 13. n. 3.* & me citato P. E. Scobar, *vbi sup. prob. 17. n. 505.* & me citato P. Pasqual, *in praxi ieiun. decisi. 173. n. 4.* & me citato Narbona *in annual. iur. an. 60. q. 1. num. 4.* Idem etiam docet Calfr. Palau *tom. 4. tract. 25. punct. 7. n. 8.* & Ant. Fernand. *in instruct. Confess. part. 1. docum. 6. §. 1.* Quidquid in contrarium afferant Rodriq. Henr. V. Lalob. Sancius, Ortiz, Vega, & Gallego *vbi supra, citati.*

11. Verum ex his ego olim consului, posse Cardinals, Archiepiscopos, Episcopos, &c. existentes in Regnis Hispaniarum, sumendo Bullam Cruciate ordinariam, comedere laeticiinia in diebus Dominicis. Quadragesimæ. Dixi Bullam Cruciate ordinariam; nam sumend aliam Bullam laeticiinatorum, possunt illa comedere singulis diebus Quadragesimæ; demptis aliquibus prot in dicta Bulla habetur.

12. Proabant omnia superius dicta, quia in Bulla Latina prohibetur Sacerdotibus, & Regularibus alii que exceptis vflis ouorum, ac laeticiinatorum in diebus ieiunij Quadragesimæ; ergo extra hosce dies possunt illis vesper; atqui dies Domini non sunt Quadragesimæ ieiunij dies, sed tantum dies, abstinentia a cibis prohibitis, scilicet a carnibus ovis, & laeticiiniis, vt experientia constat; ergo in illis possunt excepti per Bullam, oua, & laeticiinia comedere.

13. Itaque dies Dominicæ in Quadragesima non sunt Quadragesimæ diessidem enim sunt dies ieiunij Quadragesimæ, ac dies Quadragesimæ; atqui dies domi-

nisi non sunt dies ieiunij Quadragesimæ; ergo nisi Quadragesimæ dies. Ostendo autem aperte Dominicas Quadragesimæ non esse Quadragesimæ dies. Quadragesima incipit à Dominica prima post dies Quatuor & in die Cœnæ Domini terminatur, quia eo in die Dominus Pascha celebrauit: vt vero completere quadragesimæ dierum numerus, ex quibus confat Quadragesimæ ieiunium, statuit Ecclesia illos dies quatuor ante Dominicam primam Quadragesimæ, & alios duos Veneris, & Sabbati post Cœnam Domini, esse dies ieiunij Quadragesimalis loco sex dierum Domini nicarum Quadragesimæ.

R E S O L . VIII.

An Bulla Cruciate, si sumatur, & postea culpabiliter amittatur, comburatur, vel rumpatur, adhuc valeat? Ex p. 11. tract. 2. & Misc. 2. Ref. 46.

§. 1. **N** Egatiuam sententiam olim docui, & me citato illam probat Pater Bardi *in Bull. Cruc. part. 2. tract. 8. cap. 2. sect. 3.* Sed nouissime Pater Mendo *in Bull. Cruc. disp. 21. cap. 1. num. 3.* affirmari sententia adhæret, sic enim afflert: Censo ipso quid quis Bullam accepit, ergo erga ea elemosynam, licet postea culpabiliter, aut culpabiliter tam amittat, aut rumpat posse adhuc omnibus eius privilegiis frustrare. Hoc probabile Basilius Legionensis in explanatione manuscripta Bullæ. Ita illæ.

2. Et postea in Appendix nominatum contra Patrem Bardi *disp. 2. cap. 2. num. 173.* conatur multis rationibus suam firmare sententiam. Et præcipue, qua retentio Bullæ non ex præcepto, sed ex consilio impongitur à Pontifice, igitur etiam non retinetur, quod modicum retentio deficit; poterit quis eius vi priuilegiis. Etenim non exequi opus ex consilio iniunctum, valorem concessionis priuilegiij non detrahit, quantumvis ea non executio ortum habeat ex negligencia, qua in praesenti vocatur culpa, seu culpabilis non retentio. Ceterum retentio Bullæ non esse ieiuniam ex præcepto, sed ex consilio, & concedit vnu ex aduersantibus Trullench; Ergo.

3. Sed ego non recco a sententia quam docui, & idem nouissime contra Patrem Mendo insurgit Magister Gallego *in Bull. Cruc. c. 14. claus. 14.* vbi me citato sic ait: [Digo lo segundo, si el tiene la Bula la rompe maliciosamente, la pierde, o la quema de propósito, no puede gozar de los indulgentias, facultades, gracia, indulgencias que en ellas se conceden.]

4. Este dicho es contra Andreas Mendo de la Compañia, en el lugar a qui citado, el qual afirma, que el que ya auia tomado la Bula, si la rompe maliciosalemente, o de propósito la perdiessel, y quemase, con todo le valia la Bula que auia tomado, y podia gozar todo lo que en ella se concede. Su fundamento principal es, porque el decir el Papa, y el Commissario General que se guarda la Bula, dice Mendo que no es mandato ni præcepto, sino solamente consejo, luego aunque no la tengas en su poder el que la tomo, aora sea por culpa, o sin ella, el no tenerla guardada, podra usar della, y le valdrá, porque no executar lo que se ordena por consejo, no quita ni priva del priuilegio. Este fundamento es falso, porque expresamente dice el Commissario General en esta Bula y declaramos, que los que toman en esta Bula, ayante recibir esta Bula, y guardar este sumario, y Bula &c. Notifícalo a quella palabria, Ayan de recibir, y guardar, quedeno no consejo, sino mandato, porque la traducción en Castellano, es conforme a la Bula plumbæ, o latina que cõce de su Santidad, y en la Bula Latina se dice aun mas claramente, porque,